

Adroddiad i	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	
Dyddiad	28 Ebrill 2025	
Swyddog Arweiniol	Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol, Cyllid ac Adnoddau	
Pwnc	Bwrdd Pensiwn Lleol Cynlluniau Pensiwn Diffoddwyr Tân - Cylch Gwaith	

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Ceisio cymeradwyaeth Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) ar gyfer Cylch Gwaith y Bwrdd Pensiwn Lleol (LPB) ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Mae sefydlu Bwrdd Pensiwn Lleol yn ofynnol dan Ddeddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus 2013 a Rheoliadau Llywodraeth Leol (Diwygio) (Llywodraethu) 2015. Diben y Bwrdd Pensiwn Lleol yw cefnogi'r Awdurdod Tân ac Achub yn ei rôl fel Rheolwr y Cynllun. Mae'r Cylch Gwaith yn nodi cwmphas y Bwrdd Pensiwn Lleol a'i drefniadau gweithredu.
- 3 Ystyriodd y Bwrdd Pensiwn Lleol y Cylch Gwaith ar gyfer 2025/26 yn ei gyfarfod ar 30 Ionawr 2025 ac argymhellodd bod yr Awdurdod yn ei gymeradwyo. Roedd yr argymhelliad yn amodol ar ddiwygio'r cworwm o chwe aelod i dri, i gynnwys o leiaf un cynrychiolydd cyflogwr ac un cynrychiolydd cyflogeion.

ARGYMHELLIAD

- 4 Gofynnir i aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol
 - i) **Nodi cwmphas a gofynion Cylch Gwaith y Bwrdd Pensiwn Lleol;**
 - ii) **nodi argymhelliad y Bwrdd Pensiwn Lleol i ddiwygio'r cworwm; a**
 - iii) **chyperadwyo Cylch Gwaith y Bwrdd Pensiwn Lleol ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26.**

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae gweithrediad effeithiol y cynllun pensiwn yn cefnogi lles staff.
Cyllideb	Ariennir cost y Bwrdd Pensiwn Lleol o gyllideb bresennol y Gwasanaethau Aelodau.
Cyfreithiol	Cyflwynwyd y gofynion llywodraethu newydd sy'n ymwneud â phensiynau o ganlyniad i Ddeddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus 2013. Rheoliadau Llywodraethu Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (Diwygio) 2015.
Staffio	Mae gweithrediad tryloyw ac effeithiol y cynllun pensiwn yn sicrhau bod staff yn cael eu trin yn deg.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Nid ystyrir bod unrhyw faterion y mae angen mynd i'r afael â hwy gan fod yr argymhellion yn berthnasol yn gyfartal i bob Aelod, beth bynnag fo'u nodweddion gwarchodedig o dan y Ddeddf Cydraddoldeb Sengl.
Risgiau	Mae angen i bob Awdurdod Tân ac Achub gydymffurfio â chanllawiau'r Rheoleiddiwr Pensiynau mewn perthynas â threfniadau llywodraethu Byrddau Pensiwn Lleol.

Cylch Gwaith Bwrdd Pensiwn Lleol Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru

1. Mae'r ddogfen hon yn nodi'r cylch gwaith ar gyfer Bwrdd Pensiwn Lleol Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân, fel sy'n ofynnol yn ôl Deddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus 2013 a Rheoliadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Diwygio) (Llywodraethu) 2015.

Rheoli'r Cynllun

2. Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod), fel yr awdurdod gweinyddu, yw Rheolwr y Cynllun. Cyflawnir ei swyddogaethau yn unol â chynllun dirprwyo'r Awdurdod gan y Trysorydd a'r Prif Swyddog Tân.

Y Bwrdd Pensiwn Lleol

3. Rôl y Bwrdd yw cynorthwyo'r Awdurdod, fel yr awdurdod gweinyddu:
 - i sicrhau cydymffurfiaeth â rheoliadau'r cynllun a deddfwriaeth arall sy'n ymwneud â llywodraethu a gweinyddu'r cynllun;
 - i sicrhau cydymffurfiaeth â'r gofynion a osodwyd mewn perthynas â'r cynllun gan y Rheoleiddiwr Pensiynau;
 - i sicrhau bod Cynlluniau Pensiwn Diffoddwyr Tân yn cael eu llywodraethu a'u gweinyddu'n effeithiol ac effeithlon ar gyfer Cronfa Bensiwn Dyfed;
 - rôl y Bwrdd fydd goruchwyllo'r materion hyn ac nid gwneud penderfyniadau;
 - i wneud unrhyw waith perthnasol yn ôl y gofyn; ac
 - unrhyw faterion eraill y gall rheoliadau'r cynllun eu pennu.
4. Bydd y Bwrdd Pensiwn Lleol yn sicrhau y cydymffurfir â'r Cod Ymarfer ar lywodraethu a gweinyddu a gyhoeddwyd gan y Rheoleiddiwr Pensiynau. Bydd y Bwrdd hefyd yn sicrhau ei fod yn cydymffurfio â'r gofynion gwybodaeth a dealltwriaeth yng Nghod Ymarfer y Rheoleiddiwr Pensiynau.
5. Mae'r Bwrdd Pensiwn Lleol yn atebol i'r Rheoleiddiwr Pensiynau, Bwrdd Cynghori Cenedlaethol y Cynllun a'r Awdurdod Gweinyddu yn eu rôl fel Rheolwr y Cynllun.
6. Bydd prif swyddogaethau'r Bwrdd Pensiwn Lleol yn cynnwys, ymhlith pethau eraill:
 - adolygu prosesau gwneud penderfyniadau, polisiau a gweithdrefnau i sicrhau eu bod yn cydymffurfio â'r Rheoliadau perthnasol;
 - ceisio sicrhwydd bod y rhain yn cael eu dilyn wrth wneud penderfyniadau ynghylch pensiynau;

- ceisio sicrwydd bod y perfformiad gweinyddol yn cydymffurfio â fframwaith perfformiad yr Awdurdod a bod y trefniadau monitro yn ddigonol ac yn gadarn;
 - ystyried effeithiolrwydd cyfathrebu â chyflogwyr ac aelodau'r cynllun gan gynnwys adolygiad o'r Strategaeth Gyfathrebu; ac
 - ystyried a gwneud sylwadau ar argymhellion archwilio mewnol ac adroddiadau archwilwyr allanol.
7. Ymdrinnir ag unrhyw gŵyn neu honiad o dorri'r Rheoliadau sy'n cael eu dwyn i sylw'r Bwrdd Pensiwn Lleol yn unol â'r Cod Ymarfer a gyhoeddwyd gan y Rheoleiddiwr Pensiynau.

Amllder Cyfarfodydd a Rhoi Gwybod am Gyfarfodydd

8. Bydd y Bwrdd Pensiwn Lleol yn cyfarfod yn ddigon rheolaidd i gyflawni ei ddyletswyddau a'i gyfrifoldebau'n effeithiol; bydd pedwar cyfarfod yn cael eu trefnu ym mhob blwyddyn ariannol.
9. Bydd y Swyddog Cyswllt Aelodau yn rhoi gwybod i holl aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol am bob cyfarfod o'r Bwrdd, gan gynnwys dyddiad, lleoliad ac amser y cyfarfod, a bydd yn sicrhau bod cofnod ffurfiol o drafodion y Bwrdd Pensiwn Lleol yn cael ei gadw.
10. Darperir y papurau dri diwrnod gwaith cyn pob un o gyfarfodydd ffurfiol y Bwrdd Pensiwn Lleol.
11. Bydd holl agendâu, a phapurau a chofnodion cyfarfodydd y Bwrdd nad ydynt yn gyfrinachol, yn cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod, ynghyd â Chylch Gwaith y Bwrdd a manylion am aelodaeth y Bwrdd.

Aelodaeth

12. Bydd y Bwrdd Pensiwn Lleol yn cynnwys dim llai na 10 aelod (yn gyfan gwbl), a rhaid iddo gynnwys cydbwysedd cyfartal o gynrychiolwyr cyflogwyr a chynrychiolwyr aelodau'r cynllun (cyflogeion). Bydd y rhain fel a ganlyn:

Etholaeth	Diffiniad/Cyfngiadau
Cyflogwr	I gynrychioli'r Awdurdod
Aelod o'r Cynllun (cyflogai)	I gynrychioli holl aelodau'r cynllun (gweithredol, gohiriedig a phensiynwyr)

13. Bydd cyfnod holl aelodau'r Bwrdd yn eu swydd yn cyd-fynd ag etholiadau'r cyngor ac felly rhagwelir y bydd yr aelodaeth yn parhau tan 2027. Gall aelodau, ar ddiwedd eu tymor, fynegi dymuniad i gael eu hystyried ar gyfer eu hailethol.

14. Rhaid i aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol fodloni gofynion presenoldeb a hyfforddiant allweddol er mwyn cadw eu haelodaeth yn ystod y cyfnod hwn. Rhaid i bob aelod:
 - ymdrechu i fynychu holl gyfarfodydd y Bwrdd;
 - cydymffurfio â'r cynllun hyfforddi a gynhyrchwyd gan y Rheolwr Pensiynau; a
 - sicrhau eu bod yn cydymffurfio â Chod Ymarfer y Rheoleiddiwr Pensiynau.
15. Bydd gan bob Cynrychiolydd Cyflogwr a Chynrychiolydd Aelodau'r Cynllun hawl unigol i bleidleisio.
16. Rhaid rhoi cyfle cyfartal i holl aelodau Cynlluniau Pensiwn Diffoddwyr Tân gael eu henwebu ar gyfer rôl cynrychiolydd aelodau.
17. Er mwyn penodi cynrychiolwyr cyflogwyr i'r Bwrdd, ceisir enwebiadau gan holl aelodau'r Awdurdod Tân ac Achub. Bydd y Trysorydd a'r Swyddog Monitro (neu ddirprwy) hefyd yn cynrychioli'r cyflogwr.
18. Er mwyn penodi cynrychiolwyr aelodau'r cynllun (cyflogeion) i'r Bwrdd, gofynnir am enwebiadau drwy'r Cynrychiolwyr Adrannol a Fforwm yr Undebau Llafur a gofynnir am enwebiadau pellach drwy roi hysbyseb ar wefan yr Awdurdod. Lle derbynnir mwy na thri enwebiad bydd ymgeiswyr yn cael eu hystyried, eu rhoi ar y rhestr fer a'u cyfweld gan gynrychiolydd Rheolwr y Cynllun a fydd wedyn yn gwneud argymhellion i'r Prif Swyddog Tân i'w penodi'n ffurfiol.
19. Os bydd aelod o'r Bwrdd Pensiwn Lleol sy'n gweithredu fel cynrychiolydd cyflogwr yn gadael cyflogaeth y cyflogwr y mae'n ei gynrychioli, ni fydd bellach yn gymwys i eistedd ar y Bwrdd.
20. Os bydd aelod o'r Bwrdd yn absennol yn gyson, neu os bydd yn methu â bodloni'r gofynion presenoldeb a hyfforddiant allweddol fel y nodir yn (13) uchod, bydd deiliadaeth yr aelod hwnnw'n cael ei hadolygu. Yn achos cynrychiolydd aelodau, gwneir hyn gan gynrychiolydd Rheolwr y Cynllun, a all wneud argymhelliad i ddiddymu'r aelodaeth os ystyrir bod angen.
Mewn achos o'r fath, bydd hawl i apelio i'r Prif Swyddog Tân cyn i unrhyw argymhelliad gael ei wneud. Yn achos cynrychiolydd cyflogwr, bydd unrhyw benderfyniad o'r fath yn cael ei ystyried gan gadeirydd yr Awdurdod Tân ac Achub.
21. Os yw cynrychiolydd cyflogwr neu aelodau'r cynllun yn dymuno ymddiswyddo rhaid iddynt ysgrifennu at y Prif Swyddog Tân Cynorthwyol, gan roi o leiaf mis o rybudd.
22. Bob dwy flynedd, bydd Cadeiryddiaeth y Bwrdd Pensiwn Lleol yn newid am yn ail rhwng aelod sy'n cynrychioli'r cyflogwyr ac aelod sy'n cynrychioli aelodau'r cynllun.

23. Swyddogaeth cynrychiolydd sy'n gweithredu fel Cadeirydd fydd:
- cytuno ar, a gosod yr agenda ar gyfer cyfarfod y Bwrdd
 - rheoli'r cyfarfodydd i sicrhau bod busnes y cyfarfod yn cael ei gwblhau o fewn yr amser y cytunwyd arno
 - sicrhau bod holl aelodau'r Bwrdd yn dangos y parch dyledus i'r broses a bod yr holl safbwyntiau'n cael eu clywed a'u hystyried yn llawn
 - ymdrechu cymaint â phosibl i gael consensws fel canlyniad
 - sicrhau bod y camau gweithredu a'r rhesymeg dros y penderfyniadau a wneir yn glir ac yn cael eu cofnodi'n gywir.
24. Oherwydd natur arbenigol gwaith y Bwrdd, disgwylir presenoldeb personol ym mhob cyfarfod gan holl aelodau'r Bwrdd heb unrhyw ddarpariaeth ar gyfer eilydd. Fodd bynnag, byddai dirprwyon yn cael eu caniatáu, ond byddent yn gyfrifol am gynnal eu hyfforddiant eu hunain i sicrhau eu bod yn gyfarwydd â materion pensiynau.
25. Gall y Bwrdd, gyda chymeradwyaeth y Prif Swyddog Tân, gyfethol unigolion nad ydynt yn aelodau i gynorthwyo'r Bwrdd am gyfnod neu ar gyfer tasg benodol lle byddai hynny'n darparu sgiliau, gwybodaeth neu brofiad ychwanegol. Ni fyddai'r aelodau cyfetholedig yn cael pleidleisio.

Cworwm

26. Rhaid i dri aelod o'r Bwrdd fod yn bresennol er mwyn i gyfarfod fod yn gworat, i gynnwys un cynrychiolydd cyflogwr ac un cynrychiolydd gweithiwr. Os yw'r Cadeirydd yn absennol o gyfarfod a bod cworwm, yna rhaid i'r aelodau sy'n mynychu ddewis Cadeirydd i lywyddu'r cyfarfod hwnnw.

Gwybodaeth a Sgiliau

27. Rhaid i aelod o'r Bwrdd Pensiwn fod yn gyfarwydd â'r canlynol:
- deddfwriaeth a chanllawiau cysylltiedig y pedwar Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân;
 - unrhyw bolisiâu, gweithdrefnau neu brosesau gwneud penderfyniadau perthnasol i weinyddu'r Cynlluniau a fabwysiadwyd gan yr Awdurdod a Chronfa Bensiwn Dyfed.
28. Rhaid i aelod o'r Bwrdd feddu ar wybodaeth a dealltwriaeth o'r gyfraith sy'n ymwneud â phensiynau ac unrhyw faterion eraill a ragnodir yn y Rheoliadau.
29. Mater i aelodau unigol y Bwrdd yw bod yn fodlon bod ganddynt y wybodaeth a'r ddealltwriaeth briodol i'w galluogi i arfer eu swyddogaethau'n briodol fel aelod o'r Bwrdd.

30. Mae'n ofynnol i aelodau'r Bwrdd allu dangos eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth ac i loywi a diweddarau eu gwybodaeth. Mae'n ofynnol felly i aelodau'r Bwrdd gadw cofnod ysgrifenedig o hyfforddiant a datblygiad perthnasol.
31. Rhaid i aelodau'r Bwrdd gadarnhau i'r Rheolwr Pensiynau o fewn chwe mis o ymuno â'r Bwrdd eu bod wedi cwblhau'r hyfforddiant Rheoleiddiwr Pensiynau.
32. Yn ystod cyfarfod cyntaf y flwyddyn ariannol, rhaid i aelodau'r Bwrdd ystyried a chytuno ar raglen hyfforddi flynyddol.

Safonau Ymddygiad a Gwrthdaro Buddiannau

33. Mae rôl aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol yn gofyn am y safonau ymddygiad uchaf ac felly bydd y 'saith egwyddor bywyd cyhoeddus' yn berthnasol i holl aelodau'r Bwrdd. Bydd yn ofynnol i aelodau'r Bwrdd gadw at god ymddygiad yr aelodau a pholisïau diogelu data'r Awdurdod. Mae'n ofynnol i'r Bwrdd weithredu o fewn y cylch gwaith hwn bob amser. Yn unol â Deddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus 2013 ni ddylai aelod o'r Bwrdd fod â buddiant ariannol neu fuddiant arall a allai achosi rhagfarn wrth iddynt gyflawni eu dyletswyddau. Nid yw hyn yn cynnwys buddiant ariannol neu fuddiant arall sy'n codi yn rhinwedd aelodaeth o'r Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân yn unig.
34. Felly, bydd yn ofynnol i bob aelod o'r Bwrdd ddatgan unrhyw fuddiannau ac unrhyw wrthdaro buddiannau posibl yn unol â gofynion Deddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus 2013 a Chod y Rheoleiddiwr Pensiynau. Mae angen y datganiadau hyn fel rhan o'r broses benodi, yn ogystal ag ar adegau rheolaidd drwy gydol cyfnod aelodaeth yr aelod.

Adrodd

35. Disgwylir i'r Bwrdd gynhyrchu adroddiad blynyddol i'r Awdurdod a ddylai gynnwys:
 - crynodeb o waith y Bwrdd a chynllun gwaith ar gyfer y flwyddyn i ddod;
 - manylion meysydd o bryder yr adroddwyd yn eu cylch i'r Bwrdd neu a godwyd ganddo ac argymhellion a wnaed;
 - manylion unrhyw wrthdaro buddiannau sydd wedi codi mewn perthynas ag aelodau unigol o'r Bwrdd Pensiwn Lleol a sut cafodd y rhain eu rheoli;
 - unrhyw feysydd risg neu bryder y mae'r Bwrdd yn dymuno eu codi â Rheolwr y Cynllun;
 - manylion yr hyfforddiant a dderbyniwyd ac anghenion hyfforddi a nodwyd; a
 - manylion unrhyw dreuliau a chostau yr aethpwyd iddynt gan y Bwrdd ac unrhyw dreuliau a ragwelir ar gyfer y flwyddyn i ddod.

- 36 Er mai dim ond un adroddiad blynyddol y mae'n ofynnol i'r Bwrdd ei lunio, bydd cofnodion pob cyfarfod o'r Bwrdd yn cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod.
- 37 Pe bai gan y Bwrdd bryderon y credir eu bod yn ddigon difrifol i'w hadrodd ar lefel uwch na'r arfer (i'r Rheolwr Pensiynau) dylent adrodd i'r Prif Swyddog Tân. Gall hyn gynnwys, ymhlith pethau eraill, achlysuron pan fydd y Bwrdd yn teimlo na weithredwyd ar argymhellion blaenorol. Mewn achosion eithafol megis toriad sylfaenol o Reoliadau neu fethiant sylfaenol gan yr Awdurdod Gweinyddu i sicrhau bod y gronfa'n cael ei llywodraethu'n effeithiol, gall y Bwrdd ystyried adrodd i Fwrdd Cyngori Cenedlaethol y Cynllun a/neu'r Rheoleiddiwr Pensiynau.

Cydnabyddiaeth Ariannol

- 38 Bydd cydnabyddiaeth ariannol i aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol yn cael ei chyfyngu i ad-daliad o'r treuliau gwirioneddol yr aethpwyd iddynt wrth fynychu cyfarfodydd a hyfforddiant y Bwrdd. Disgwylir y bydd cyflogwyr aelodau'r Bwrdd yn darparu'r capasiti priodol i ganiatáu i'r aelod gyflawni'r rôl hon o fewn ei ddiwrnod gwaith arferol heb unrhyw ostyngiad mewn cyflog.
- 39 Dylid cyflwyno hawliadau am dreuliau dim hwyrach nag un mis ar ôl y gwariant.

Cyhoeddi Gwybodaeth y Bwrdd Pensiwn Lleol

- 40 Bydd y wybodaeth ddiweddaraf yn cael ei chyhoeddi ar wefan yr Awdurdod gan ddangos:
- enwau a manylion aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol;
 - sut mae aelodau'r cynllun a chyflogwyr yn cael eu cynrychioli ar y Bwrdd Pensiwn Lleol;
 - cyfrifoldebau'r Bwrdd Pensiwn Lleol yn ei gyfanrwydd;
 - cylch gwaith llawn a pholiâu'r Bwrdd Pensiwn Lleol a sut maent yn gweithredu; a
 - phroses benodi'r Bwrdd Pensiwn Lleol.

Adolygu

- 41 Mabwysiadwyd y Cylch Gwaith hwn yn ffurfiol gan y Bwrdd yn ei gyfarfod cyntaf ar 20 Ebrill 2015 a chaiff ei adolygu'n flynyddol, neu pan fydd newidiadau statudol neu reoleiddiol.
- 42 Mae'r Prif Swyddog Tân wedi'i awdurdodi i wneud mân newidiadau, yn sgil newid statudol neu reoleiddiol, neu i ddiweddarau trefniadau yn sgil ffactorau allanol eraill.